

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3780-22

meddelad i Stockholm den 22 juni 2023

SÖKANDE

AA och BB

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Miljödepartementet) beslut den 24 mars 2022, M2021/02371, avseende överklagande av Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut att inte upphäva strandskydd i Morlanda Slätthult, Orust kommun

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

BAKGRUND

1. Vid havet, insjöar och vattendrag gäller ett generellt strandskydd som omfattar land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.
2. Länsstyrelsen får besluta att strandskyddet för ett visst område ska utvidgas till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av

strandskyddets syften. Länsstyrelsen får också upphäva ett strandskydd. En förutsättning för detta är att det är uppenbart att det aktuella området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

3. AA och BB ansökte hos Länsstyrelsen i Västra Götalands län om att det utökade strandskyddet på deras fastighet Morlanda-Slätthult 1:5 i Orust kommun ska upphävas. Som skäl angavs följande. Området är redan ianspråktaget då det finns en mängd sammanhängande tomter och befintliga byggnader runt området. Det finns ett område närmare stranden som inte omfattas av strandskyddet. Gränsdragningen för det utvidgade strandskyddsområdet är därför ologisk eftersom området kommer att utgöra något som kan liknas vid en separat ö en bit från stranden.
4. Länsstyrelsen avslag ansökan och angav som skäl följande. Det aktuella området omfattas av utvidgat strandskydd och ingår i riksintressena för friluftsliv och högexploaterad kust. Området utgörs bl.a. av en markant topp i terrängen med god utsikt över Malö strömmar och områdena däromkring. Utsiktspunkter är särskilt värdefulla för friluftslivet. Det är inga problem att se ut över det område som saknar strandskydd. Att det aktuella området omges av bebyggelse gör inte att det kan anses ianspråktaget. Allmänheten har tillgång till området på allemansrättsliga grunder. Området har ett värde för friluftslivet samt för djur- och växtlivet. Det har inte framkommit att området uppenbart saknar värde för strandskyddets syften.
5. AA och BB överklagade länsstyrelsens beslut till regeringen och anförde följande. Det är i praktiken omöjligt att ta sig till området utan att göra intrång på omgivande fastigheters hemfridszoner. Under de 30 år som de har bott på angränsande fastighet har de inte någon gång påträffat någon utomstående person som har beträtt området. Strandskyddets syften för kuststräckan är redan fullt ut tillgodosedda även utan strandskydd på fastigheten. Omgivande områden ger lättillgänglig tillgång till flertalet utkikspunkter och säkerställer

ett bra natur- och växtliv. Området har inget unikt djur- eller växtliv med unikt skyddsvärde som motiverar utökat strandskydd.

6. Regeringen avslog överklagandet efter att ha konstaterat att det inte var uppenbart att området saknar betydelse för strandskyddets syften och att det vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen inte hade kommit fram några omständigheter som utgjorde skäl för att ändra länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

7. AA och BB ansöker om rättsprövning och yrkar att regeringens beslut ska upphävas. De vidhåller vad de har anfört hos länsstyrelsen och hos regeringen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

Rättsprövning

8. Av 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
9. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som

klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.

10. Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

Strandskydd

11. Enligt 7 kap. 13 § miljöbalken gäller strandskydd vid havet och vid insjöar och vattendrag. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.
12. Av 14 § framgår att strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (strandskyddsområdet) och att länsstyrelsen i det enskilda fallet får besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.
13. Enligt 18 § första stycket 1 får länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet om det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.
14. Vid prövningen krävs enligt 25 § att hänsyn tas även till enskilda intressen. Inskränkningar i enskilds rätt att använda mark eller vatten får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

15. De i målet tillämpliga bestämmelserna i miljöbalken är allmänt hållna och ger myndigheterna ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. I målet har inte kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som de aktuella bestämmelserna ger eller att det vid handläggningen har förekommit något fel som kan ha påverkat utgången i ärendet.
16. Regeringens beslut kan inte anses strida mot någon rättsregel på det sätt som sökandena har angett. Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att beslutet på annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Per Classon, Inga-Lill Askersjö, Ulrik von Essen och Mats Anderson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Elin Nilsson.